

Ettepanekute koond vallavalitsusele

Siia on koondatud ettepanekud küsitlusest, avaseminarilt, valdkondlikelt aruteludel, ning piirkondade aruteludelt.

1. Noorsootöö ning huviharidus ja -tegevus

- Ootame tuge - ametnikku, kes noori ja noortevolikogu toetab, aitab probleeme lahendada või annab nõu, kuidas seda teha.
- Noortevaldkonna kommunikatsioon on segane kes, kuhu, miks ja kellele jagab.
- Kolga-Jaani huvihariduse ja -tegevuse teenuste laiendamine.
- Noortevaldkonna tugevam esindatus kommunikatsioonis (valla leht jne).
- Noorte huvide kaardistamine huvihariduse ja huvitegevuse soovide kohta (kommentaar, seda on ka tehtud). Peaksime võimalikult individuaalse huvitegevust pakkuma.
- Rahastus on piirkonniti erinev (kooliti), tajutav ebavõrdne rahastus piirkondade ja koolide kaupa.
- Noorsootöötajatel tulla kooli rääkima, huvijuht ei pea kõike haldama; Noortekeskuste eestvedajad võiksid käia koolides tutvustama end ja kaasata õpilasi erinevatesse tegevustesse, korraldama üritusi, rahakogumisi jms.
- Peab lapsevanematega suhtlema, et noorteni jõuda.
- HART-i redeli tutvustamine, et tekiks oskus noori tegelikult kaasata.
- Noortevolikogu mõjuulatuse suurendamine (noortevolikogu arvamus ei kata vallaülest seisukohta).
- Rohkem väljundeid (ka maakonna tasandil) erinevatele laste vanuserühmadele spordivõistlusteks (hetkel on treeninggrupe, kellel puudub väljund).
- Korraldada oma valla külade, koolide vahel sotsiaalsuse arendamiseks pallimänge, seiklusmänge.
- Suviste noortelaagrite korraldamine.
- Laste mänguväljak Viiratsi uusarenduse piirkonda.
- Noortekeskuste ruumide kaasajastamine, juhatajale juhiabi, malevas rohkem kohalikke ettevõtjaid tööandjateks, noorsootöötajatel tööautod, tänavanoorsootöö peab olema turvaline.
- Noortekeskuste mobiilsed üksused – luua liikuva noortekeskused, mis jõuavad väiksematesse küladesse ja piirkondadesse, kus noortel puuduvad võimalused regulaarseks osalemiseks noorsootöös. Need üksused võiksid pakkuda töötubasid, sportimisvõimalusi ja mentorlust, et tagada noortele võrdne ligipääs arendavatele tegevustele olenemata elukohast.
- Noortekeskus ka suvel avatud vähemalt mingi aja; noortekeskused võiks olla pikemalt avatud.
- Noortele põnevate praktikavõimaluste leidmine suveperioodil ning keskkooli ajal.
- Tagada rohkem psühholoogilist abi noortele.
- Ühendada killustatud töö: kool, rahvamajad, noortekeskused, raamatukogud.
- Veelgi suurem tähelepanu suunata noortele interneti/sotsiaalmeedia ohtude tähele panemiseks.

- Noortekeskuste juurde välitingimused vaba aja veetmiseks. Et saaks kasvõi kusagil varjus olla väljas.
- Ramsil ja Saarepeedil on ainult mänguväljakud - noortele 10+ pole midagi. Siis hängivadki bussipeatuses ja lõhuvad seal
- Noorte heaolu spetsialisti töökoht peab jääma.
- Logistikakärajad - kaasata linn kui ka vald, transport pole ainult huvihariduse ja tegevuse valdkonna probleem. Busse peaks sättima noorte järgi ka, sest siis tuleb valda rohkem peredega lapsi.
- Kohaliku ettevõtluse kaasamine huviharidusse.
- Teadus, motosport, sepatöö jne kättesaadavuse võimaldamine.
- Infohunti piloteerida vallas.
- Tööriista loomine ennetamiseks - õigeaegse märkamise protsessijuhend, riskitegurite märkamine.
- Noorte hariduse arendamine muusikavaldkonnas helindamise osas - muusikasalvestamise teenust peab üldjuhul sisse tellima.
- Loodusteaduste klubi, kes tuleks kord kuus bussiga praktikumi osalema.
- Elustada või elushoida pärandkultuuri, erinevad kogukonna üritused erinevate põlvkondade vahel.
- Spetsiifiliste valdkondade kättesaadavus paremaks, nt tennis, motosport jne.
- Kodutütred ja noorkotkad.
- Projektõppepäev, et laps saaks teha sotsiaalset tegevust ja saada "punkte", lõimiks seeläbi vanemaid ja noori.
- Väitluskool (huvibussiga rakenduses).
- Noortekas Viiratsisse
- Savikujuring, huviring - vanast-uus (elukestev õpe, ka täiskasvanutele ja eakatele).
- Rahatarkust noortele.
- Huviringe ka pisematele, beebidele ja 3-6 aastastele.
- Huvitegevuse kaardistamine - registri ja infosüsteemi loomine.
- Koolinoorte äpp, millega saab koguda punkte ühise aja veetmise eest vanemaealistega.
- Meeste kaasamine mitteformaalsesse haridusse.
- Huvitegevuse register/äpp.

2. Haridus

- Viiratsi kool 9 klassiliseks või siis väga hea koostöö linnaga.
- Hoida seda gümnaasiumi, mis praegu olemas on - see väga oluline konkurentsieelis; Tarvastu gümnaasiumi säilitamine.
- Õpilaskodu loomine.
- Haridusasutuste uuendamine ja värskendamine - füüsiline keskkond.
- Viiratsisse sportimisvõimalused.
- Koolide töötajate toetamine noorte vaimsete tervise probleemide lahendamisel (töötajad ei tunne ennast piisavalt kindlalt).
- Õuesõppe võimaluste (klasside) loomine.
- Praeguse koolivõrgu säilitamine.
- Progümnaasiumi loomine.
- Haridusasutuste juhtimise optimeerimine - lähtuda õpilaste arvust.
- Õppevahendite kaasajastamine (sh tahvlid).

- Juhtidele mentorlussüsteem.
- Koolikeskkonna arendamine, et kutsuks liikuma (pinksilauad, ronimisseinad, liikumisrajad, avatud võimla vahetunnil.
- Võiks saada otsustada, kas võtta kasutusele haridusprogramm või mitte (nt KIVA).
- Põhikooli ja gümnaasiumisse õppetoetuse stipendium, nt iga poole aasta tagant, et "motiveerida".
- Ühine kokkulepe nutiseadmete kasutamise kohta.
- Tugispetsialistide tõhusam rakendamine ja valerakendamise lõpetamine (nt logopeed ei pea kaasa minema ekskursioonile).
- Heade praktikate jagamine, koostöö.
- Et vanem saaks koha lasteaias, kuhu ta soovib.
- Mentorsüsteemi loomine, alustava õpetaja toetamine (ka alushariduses).
- Laste ja vanemate harimine - koolitus/arenguprogramm vanematele enne lasteaia alustamist.
- Sobitusrühm iga lasteaia juurde, tasandusrühm keskselt kusagile valda
- Kvaliteedikokkulepe oleks vaja sõlmida, et me astuks ühte sammu.
- Vanemaharidus - kõigile, süsteemne ja kättesaadav - osa üldharidusest põhikoolis. Siduda toetuse saamisega KOVi poolt.
- Lastega seotud info jagamine spetsialistide vahel probleemi lahendamise.
- Sobitusrühma õpetajate võrgustiku loomine.
- Vanemlus spetsialistid - piirkonnapõhine (lasteabi.ee), olemasolevate tutvustamine.
- Arvutiõpe, interneti tutvustus eakatele.
- (Üli)õpilased korjavad lugupeetud valla elanike mälestusi, mis võiksid olla avaldatud valla (e-)lehes. Loovtöö raames näiteks.
- Heimtali kooli suurendamine.
- Toetava hariduse keskuse loomine.
- Õuesõppetunnid aianduse, looduse, kohaliku puhkepaikadega lähemalt tutvumiseks.
- Haridusprogrammid keskenduvad kultuuripärandi ja traditsioonide hoidmisele.
- Avatud koolitunnid, vilistlased esinema ja koolile tagasi panustama.
- Suvepäevad kogu valla õpetajatele, töötubade ja ühiste tegevustega.
- Mänguterapeuti lasteaia koosseisu.
- Andekate toetamine läbimõeldult ja vallaüleselt - nt nopheõpe.
- Õppijakeskne õpe igas koolis (praegu osades pole).
- Andmetel põhinev juhtimine igal tasandil.
- Erinevate uuenduslike õppemetoodikate aktiivsem kasutamine (projektõpe jne).
- HEV laste toetamine on süsteemne ja läbimõeldud. HEV keskus Viljandi linnas. Toetab kogu piirkonna lapsi.
- Õppetöö süsteemne lõimimine - raamõppekava, mis võimaldab lõimida formaalset ja mitteformaalset haridust, toetada andekaid. 1 päev nädalas huvihariduspäev, rohkem nopheõpet, projektiõpet, iseõppepäevad jne.
- Uued spetsialistid, nt õppedisainer, vanemluspetsialist (laste vajadusest lähtuv haridus).
- Saarepeedi lasteaed basseiniga.

- Pikk vahetund koolis söömiseks ja liikumiseks.

3. Kultuur

- Rahvamajades pakutavate teenuste taseme ühtlustamine.
- Rahvamajad peaks olema aktiivsed ja kogukonnale avatud keskused. Laululavade aktiivsem kasutamine.
- Rahvamajad ühtse juhtimise alla.
- Rahvamajade reform kiiremas korras ära teha.
- Rahvamajade juhtide lepingu võiks olla tähtajalised, et valdkonda värsket verd tuua.
- Rahvamajade ruumide kaasajastamine.
- Kultuuri- ja rahvamajad võiks rohkem initsiatiivi näidata ja taotleda lisavõimalusteks lisarahastust erinevatest fondidest ja meetmetest.
- Piirkonna teenused peaks olema piirkonna nägu ja piirkonna vajadustest ja ootustest lähtuma. Piirkondlik omapära (Mulgi keel, kalurielu) ja paikkondliku kultuuri võimestamine.
- Rohkem kaasavat kultuuri, mis tooks kogukonnad ja põlvkonnad kokku.
- Toetada ja võimestada külakogukondi, et nende aktiivsust suurendada ja motivatsiooni hoida.
- Rohkem võiks üritusi erinevatele vanuserühmadele ja peredele.
- Rohkem pidusid 30+ inimestele, liiga palju eakate asju.
- Kultuur ja üritused peaks jõudma igasse külasse.
- Rohkem teavitust ja piirkondade sidumist.
- Mulgi keele ja kultuuri ning rahvakultuuri hoidmine ning selle tutvustamine.
- Täiskasvanuhariduse teenuste korraldamine (nt keeleõpe jms).
- Raamatukogud külakeskusteks
- Väärikatele on vaja kohta kogunemiseks.
- Laste ja väärivate ühised üritused (kooli- ja lasteaialaste esinemised).
- Vähem tänapidusid, rohkem tegevusi kogukondadele.
- Juhtide vahetus võiks olla 5 aasta tagant. Ja kui sama juht soovib jätkata siis ta kandideerib uuesti. Uut verd oleks vaja.
- Kes täna kontrollib rahvamajade tööd?
- Kolga- Jaani rahvamajas töö käivitamine ja kultuuri toomine (ära on jäänud teatrid, kontserdid). Rahvamaja kõik ruumid tuleb valmis ehitada ning kogu teenus saaks olla ühes majas.
- Külamajade toetamine peaks olema suurem ürituste korraldamisel.
- Rahvamajad noortekeskusteks.
- Tundub, et Matopera küla elab oma kultuurielu väljaspool Viljandi valda. Siin ei ole rahvamaja, külamaja ega muud kohta, kus külakogukonnaga kokku saada. Ei ole muidugi veendunud, kas selleks ka huvi on.
- Kohtumisi kultuuritegelastega.
- Kogukonnamaja kontseptsioon paika panna (igas piirkonnas vajadustepõhine ja koostöös kogukonnaga loodud; kogukonnamaja, kus ei ole teenuste vahel vaheseinu, ukSED on avatud).
- Kiibiga kogukonnamaja, kus polegi administraatorit, igal elanikul kiip, ise tuleb-läheb.

- Kogukonnakeskustes sidusus erinevate valdkondade, teenuste ja põlvkondade vahel.
- Valima igas piirkonnas tegevussuunad. Igal piirkonna rahvamajal oma fookus (kunst, muusika jne) ja kultuuribuss, mille vahendusel see teadmine levib vallas.
- Olme- ja järjepidevuse tagamine (koostöö piirkonna kogukonna, ettevõtjatega jne).
- Kultuurikava mitmekesistamine ja süsteemne esitlemine.
- Omaalgatuste toetamine.
- Kogukonna kultuuripäevad – korraldada regulaarselt Viljandi valla eri külade ja piirkondade kultuuripäevi, kus kohalikud saaksid tutvustada oma traditsioone, käsitööd, muusikat ja toitu. See edendaks kohaliku kultuuri väärtustamist, looks võimalusi loominguliseks eneseväljenduseks ning tugevdaks kogukonnatunnet.
- Rohkem kaasavat kultuuri. Hea näide on Tänassilma rahvamajas toimunud Oktoberfest, mida ei korraldanud rahvamaja ise, vaid üks kohalik elanik. Võiks inimesi kutsuda üles rohkem korralduses kaasa lööma, et saaks mitmekesisem ja lahedam kultuurielu.
- Suviti tasuta vabaõhu esinemised-kontserdid kõikjal näiteks muusikakooli lastelt või noortelt muusikutelt.
- Rohkem kontserte väikestes piirkondades (positiivsena näitena Jaan Tätte Paistu kontsert 2024. aasta suvel)
- Pakkuda rohkem võimalusi kohalikele kunstnikele ja käsitöömeistritele oma tööde esitamiseks. Võiks luua avatud galeriisid, välitingimustes kunstinäitusi ja regulaarseid käsitööturge. Laatasid.
- Leida Viljandi valda eristav kogukonda kaasav ja kokkutoov sündmus.
- Erinevad huvitavad projektid, autokino, teater jne kogukondadesse.
- Väiksemates kohtades vähemalt 2x aastas populaarsemaid üritusi standup, akustilisi kontserte, jõulumaad rahvamajades (nt jõulunädal erinevad töötoad, laadad, teater, muusika, mängumaa, popup kohvik jne).
- Rohkem valla siseseid üritusi ja kaasata kogukondi.
- Viljandimaa suurem promomine. Nt Mulgi peremäng on äge, aga sellest ei teata.
- Meeste koda meeste toetamiseks ja oskuste edasi andmiseks (vaimne tervis, huvitegevus, töökoda, vanemlikud oskused jne).
- Kogukonnakultuur, mis sünnib kogukonna koostööst, kõik panustavad, mitte rahvamaja ei korralda. Kogukonna võimestamine, nende tegevuseks vajaliku keskkonna loomine.
- Kogukonna mõttetalgud - mida kogukond ootab? milliste teenuste järele on vajadus? seada ühiselt asjakohased eesmärgid

4. Sotsiaal ja tervis

- Pakkuda rohkem tuge omaste hooldajatele.
- Ramsi luua sotsiaalmaja (pansionaat).
- Transport korraldada eakate üritustele.
- Sotsiaalkorterid keskustes.

- Loengud teiste elust.
- Seaduste ja sotsiaalteenuste lahtiseletus.
- Leinanõustamine - loeng, toimetulek.
- Laste vaimsele tervisele ja ennetusele rohkem tähelepanu.
- Tervisealase teadlikkuse suurendamine elanikkonna hulgas.
- Üksinduse märkamine.
- Vaimse tervise probleemidele kui ka vägivalla ilmingutele reageerimine ja nende ennetamine.
- Luua kompetentsikeskus (alustada haridusest ja lõpuks võiks see olla elukaare teenuste kompetentsikeskus). Lihtsam tööd tõhusalt korraldada, üksteist asendada jne. NB! DIGITUGIKESKUSE ARENDAMINE - Meeldetuletuskõne, et kas oled rohu võtnud jne. Piloteerida innovaatilisi (digi)lahendusi.
- Tööandjate võimestamine tervistedendavate teenuste arendamiseks.
- Töötukassa tõhusam kaasamine töötajate asendamisel (nt hooldekodus).
- Puiatu on nii omaette piiripealne piirkond (kogukond), et ootame meie kaasamist väljasõitudele (eakate kaasamine).
- Alko ja narko ennetustöö (spetsialistide kaasamine).
- Parem koostöö Jämejala haiglaga - piirkonnas olemas, võiks parem koostöö olla.
- Teenusbussid (vanemakoolitus, mängutuba jms).
- Isade klubi/kool.
- Ennetuskampaaniad - suunatud lastele (miks pole vägivald ok, sotsiaalsete oskuste toetamine jne). Igal aastal fookusteema.
- Luua lastele võimalused muredest teavitada - et nad märkaks ja julgeks teada anda, kui midagi märkavad.
- Loengute ja koolituste asemel koostöökohtumised ja arutelud, vestlusringid jne.
- Mobiilne perepesa.
- Mõelda koos linnaga ühise eakate päevahoiu loomisele ja KOV poolt selle rahalisele toetamisele.
- Vald võiks külastada vähemalt 1x aastas kõiki 85+ inimesi, et näha, millistes tingimustes nad elavad.
- Palgata rohkem laste heaolu spetsialiste. Nende kõrval võiks olla ka rohkem noorsootöötajaid, kes saavad laste/noortega jutule.
- Rohkem raha lastele, nt sünnitoetuste suurendamine, prillide, kuuldeaparaadi toetused.
- Perepesa loomine või sarnaste teenuste pakkumine väikelastega vanematele.
- Maakohtade taastamise toetus noorperedele.
- Riiete/mänguasjade/muude esemete kogumine jagamiseks abivajavatele lastega peredele (sotsiaaltöötajate kaudu).
- Erivajadustega lastele päevahoiu teenus.
- Vanemahariduse keskus, kus koolitused, lastehoid jne.
- Kogukonnapõhised tugigrupid ja mentorlusprogrammid – luua eri vanuse- ja sihtrühmadele (nt eakad, noored, lapsevanemad) tugigrupid, kus jagatakse kogemusi ja pakutakse emotsionaalset tuge.

- Käivitada mentorlusprogramm, kus kogenud kogukonnaliikmed aitavad näiteks tööturule sisenejaid, üksikvanemaid või erivajadustega inimesi igapäevaeluga paremini toime tulla.
- Valvetelefon, kus jagatakse probleemile lahendusi. (Nt Viljandi Haiglas kirurgidel, kes lahendavad probleemi).
- Vaimsele tervisele rohkem tähelepanu; kättesaadavus paremaks.
- Mobiilse teenuse arendamine koostöös Viljandi Haiglaga, tuua rohkem võimalus valda, nt mammograafiabuss, doonortelk.
- Kohalik apteek Viiratsisse.
- Perearstipunktide loomine ka maapiirkondadesse.
- Lastearsti erakorraline vastuvõtt ka Viljandi vallas/linnas.
- Tööandjad liituvad tervist edendavate tööandjate liikumisega (sporditoetus, liikumistegevused jms).

Liikumine ja sport

- Ramsi virgutusalala -> puhkenurk -> väljõusaal noortele.
- Infosüsteem - Elanike kaasamine ja liikuma motiveerimine kampaaniate ja ühiskampaaniate kaudu.
- Eakatele juhendatud liikumistegevused; eakate liikumispäev, sh ujula külastuse võimaldamine.
- Viiratsi vahel terviserada.
- Koos matkad/liikumismängud/vanavanemate päev.
- Küladevahelised mõõduvõtmised, päevad, päevikud, võistlused.
- Liikumist propageerivad pereüritused.
- Tervisevõimlemine eakatele - valla poolt treeneri tasu.
- Normaalse ja mitmekesise väljõusaal - kooskõlastada kogukonnaga.
- Ujumine - treening, lasteveoga koos; eakad Suure-Jaani.
- Ootame Holstre kergliiklusteed: Holstrest-Nõmme.
- Võimlate aktiivsem kasutamine, võimalusel ka transport võimlasse.
- Discgolfi väljakud jne; discgolfi radade juures kettalaenus.
- Entusiastide leidmine ja õpetamine.
- Valgustatud kergliiklusteed, tervise- ja matkaradade arendamine.
- Olemasoleva sporditaristu tõhusam kasutamine.
- Vallasiseste võistluste korraldamine.
- igas valla piirkonnas peaks olema elementaarsed kaasaegsed liikumis- ja sportimisvõimalused (sh staadion).
- Rohkem juhendatud treeninguid erinevatele sihtrühmadele.
- Puudub terviklik ülevaade valla spordi- ja liikumisvõimaluste kohta.
- Kehvad transpordiühendused ei taga kõigile ligipääsu teenustele.
- Väljõusaalide arendamine koos juhendatud tegevusega, sh koos valgustuse ja pesemisvõimalustega ja elektriauto laadimispunktiga.
- Laste ja vanemate ühine väljak - mõlemad teevad sporti.
- Tegevusparkide, skatepargi loomine noortele.
- Spordi ja liikumise eest vastutav inimene igasse piirkonda.
- Squashi või padeli saal; ujula, veekeskus (valla elanikule soodsama hinnaga).
- Spordiinventari laenutuskapid.
- Uuenduslike spordialade toetamine.

5. Kogukonnad ja kriisivalmidus

- Rendivanaemad.
- Kogukond kui omavalitsuse käepikendus - sädinimesi oleks vaja motiveerida ja nende tegevust toetada (rahaliselt, stipendium vms).
- Valla poolt ootame kohta, vahendeid, teadmisi - võimaluste loomine kogukonna võimestamiseks.
- Alati ei pea olema valla raha, võiks juhatada ka sobivate rahastusmeetmete - ise alati ei leia neid.
- Uute kogukonna ideede toetamine.
- Viiratsi tiikide ümber jalutusrada koos pinkide ja valgustusega.
- Kogukondliku tegevuse märkamine ja tunnustamine.
- Korterühistud muuta kogukondadeks - neil on ühised huvid ja head eeldused koostööks.
- Kogukonnapäevad on hea võimalus kogukonnaga olulise info jagamiseks.
- Igale kogukonnale oma lugu - ühine eesmärk/piirkonna eripära vms, mille taha koonduda.
- Luua spetsiaalne toetusfond, mis võimaldaks külakogukondadel taotleda rahastust väiksemateks arendusprojektideks, nagu mänguväljakute rajamine, kogukonnamajade renoveerimine või kohalike ürituste korraldamine.
- Avaliku ruumiga seotud otsustesse kaasata valla kogukondi.

Turvalisus ja kriisivalmidus

- Elanikkonna toimetuleku tagamine elektri-, side-, vee- jm ühenduste katkemisel
- Genraatorite soetamine; generaatorite asemel akupangad
- Varjumiskohtade loomine ja ettevalmistamine.
- Kogukonna koolitused turvalisuse ja kriisivalmiduse osas (nt esmaabi, evakuaatsiooniprotseduure ja ohutuskäitumist erinevates kriisiolukordades (nt tormid, tulekahjud, üleujutused)).
- Tsiviilkaitseõppuste korraldamine. Ellujäämiskursused/laagrid vms (ka noortele), kuidas ette valmistada eriolukordadeks.
- Jäätmemajanduse korraldamine. Prügimajad kortermajade juurde. Toetusprogramm olemas. Vald võiks toetada teema eestvedamisega.
- Arendada eterniidi äraandmise kampaaniat.
- Puudulikud tuletõrjemahutid, tiigid jne- inimestel on käsk ise rajada tuletõrje veevõtukoht, mille rajamine jääb tihtilugu ära raha puuduse tõttu.
- Külade kriisiplaanid.
- Kogukondade ja ettevõtjate koostöö kriisivalmiduse suurendamiseks (nt generaatorite soetamine jne).
- Olemasolevate ressursside ja võimaluste kaardistamine - mis on olemas juba maakonnas ja valdades. Külakogukondades on see tehtud, kokkulepped sõlmitud inimestega.
- Planeerimisel senisest enam arvestada kriisivalmiduse vajadusega (varjumiskohad jms).
- Kerksuskeskuste loomine kogukondade tasandil ja kogukondadega koostöös (kokkulepped, mida seal hoitakse, mis on olemas jne - kindlaid reegleid pole,

iga kogukond saab ise paika panna); Rääkida sellest et naabritel oleks kamba peale olemas vesi, generaator, ravimid jne, mitte igas talus oma kriisivalmiduse pakett.

- Igasse külasse varjumisvõimalus ja kogukonna teadvustamine konkreetsest kohast ning selle koha varustamine kriisivaruga.
- Luua kohalike vabatahtlike kriisigruppe, kes on valmis hädaolukorras abistama ja kogukonda toetama.
- Vabatahtlikele päästjatele korralikud isikukaitsevahendid.
- Jahimeestele suurem padrunivaru :)
- Ennetustegevuste integreerimine valdkondade üleselt sh spetsialisti olemasolu, kes seda kureerib.
- Rohkem politseipatrulle, liiklusjärelvalve tugevdamine kõrvalteedel.
- Asulatesse uuenenud ja tänapäevase kvaliteediga turvakaamerad.

6. Kommunikatsioon

- Vallaleht võiks ilmuda kuu esimesel poolel (info jääb hiljaks).
- Teavitamine ja info jagamine on vaja läbi mõelda ja sihtrühmadele teadlikult suunata.
- Infokanalite laiendamine.
- Kogukondadele infogagamised - listi kaudu - kogukondliku info jagamine.
- Igasse külasse või piirkonna keskusesse avalik infotahvel - võiks olla ühtne bränd, valla promo.
- Me ei ole kriisiks valmis - kommunikatsioon selles osas vähene. Kogukond ei tea, kuidas valmistuda - sellesuunalise kommunikatsiooni süsteemsem edastamine; teavitamine, kus asuvad kerksuskeskused ja mida vald päriselt teeb kriisiolukorras.
- Infotrükised neile, kes internetti ei kasuta.
- Juhend kogukondliku kerksuskeskuse jaoks - personaalset lähenemist, rääkida nendega inimkeeles.
- Pakkuda mingit platvormi, kus elanikud saaksid arutada asju ja kaasata võimalikult palju huvilisi.
- Jagada infot kuidas kortermajade elanikud peaksid toimima kriisiolukorras (kui kortermaja ei saa kütta, puudub vesi ja wc käimise võimalus).

7. Piirkondadest laekunud ettepanekud

19.03 Mustla rahvamaja

Milline peaks piirkond olema 5 aasta pärast, et siin oleks hea elada?

- Säilima peab Tarvastu gümnaasium (uus maja ka vajalik), gümnaasiumi juurde õpilaskodu
- Head sõiduteed
- Kiire internet
- Rohkem töökohti piirkonda
- Rohkem töökohti rahvamajja (praegu 0,5 juhataja koht)
- Tõhus ühistransport (vallas sees ja ka kaugemale, nt Tartusse ei pääse)

- Korralik kõrts, kus pingeid maandada (turistidele ka)
- Vaatetorn Kabelimäele (turismi soodustamiseks)
- Mustlas parem tänavavalgustus
- Parkide jms korrashoid, prügikastid, pingid jne
- Sildid (külad, vaatamisväärsused, turismiobjektid jne)
- Infotahvlid ja -stendid
- Toimiv kultuurielu
- Uhke uue staadioni suurem kasutamine (üritused, võistlused)
- Puhkealade korrashoid (Soe, Poldre, Veisjärve) ja nende uuendamine, et oleks kohalikel hea ja turistidel põnev
- Aktiivsete inimeste väärtustamine (palju ägedaid algatusi, aga neid tuleb märgata, et motivatsiooni hoida (tasu, tunnustamine jne)
- Rohkem huviringe noortele kohapeal (militaar, muusika, tehnika ja motoring jne)
- Õppe krossirada
- Head tulemused lõpueksamitel (kvaliteedinäitaja)
- Lasteaia juurde ujula
- "Maale elama toetus" vallalt
- Elamukinnistute ettevalmistamine peredele
- Mulgi kultuuri elushoidmine
- Ordulinnuse arendamine
- Linnaveski paisjärv taastatud ja selle ümber puhkealaEhitada mõned kortermajad, et siia inimesi meelitada
- Poliitikud peaks rohkem küsima rahva arvamust - rahvaküsitlus oluliste objektide puhul
- Mustla staadioni juures kunstmurukattega jalgpalliväljak aktiivses kasutuses

Millised on võtmetegevused, et soovitud olukord saavutada?

- Aktiivseid tegutsejaid oleks vaja rohkem toetada (kogukonna ja ka valla poolt)
- Ootus, et vald tunneks ise piirkondade ja nende võimestamise vastu rohkem huvi
- Senisest aktiivsem koostöö KOVi ja kogukondade vahel
- Rahad KOVidele vähenevad ja kohtustused suurenevad - suurenevad ka kogukondade kohustused. Kusagil on see õrn piir, mida ei tohi ületada
- Rohkem piirkonna inimesi volikokku, et oma piirkonda esindada
- Motoringi rada noortele, täiskasvanutele ja huvilistele
- Liikumine, sport ja tervis - vaja leida piirkonna spordientusiast, kes tegevusi eest veab
- 0,5 koormusega töötav kultuuritöötaja ei saa üksi kõike korraldada, saab olla strateegiliseks partneriks kogukonnale ja nende initsiatiivi toetaja
- Lisavahendid piirkonna eluolu jõustamiseks, nii saab ka aktiivsete vabatahtlike tööd tasustada.
- Piirkonna sädeinimeste leidmine ja nende kaasamine. Nt koolidevaheline omaolümpia uute spordialadega (uuel staadionil). Korraldajaks noored ise.
- Suvised tegevused, laagrid jms lastele
- Raassilla motorada - kohalike jaoks on sama kallis, kui võõrastele. Kas peaks nii olema.
- Mulgi kultuuri edendamine - pigem naabervalla teema. See pole selle valla eripära nii tugevalt hoopis. Tegeletakse piisavalt.

- “Maale elama” - volikogus detailplaneering Holstre külas, et tekiks siia aktiivset elamumaad. Valla vaates tahaks teada, mida siis oodatakse, kuidas vald saaks seda toetada? Saab kasutada teiste valdade praktikaid, neid algatusi on omajagu.
- Puhkealade korrastamine - oleks vaja KOVi toetusmeedet vms. Peab 5 korda taotlema, et lõpuks raha saada.
- Kogukonna eestvedajate koolitamine, et võimekus lisarahastust hankida oleks kõrgem. Pakkuda valla poolt tuge omaosaluse osas.

Kuidas saab iga kogukonna liige oma kogukonna arengusse panustada?

Kuidas saab kogukonna tasandil oma piirkonna või enda jaoks oluliste teemade arengusse panustada?

- Koht vallalehel või FBs - märka ja tunnusta, kuhu kõik saaks ettepanekuid teha ja kaaskodanikke märgata
- Klubiliikme soodustus Raasillal
- Kaasata, märgata, aktiivselt kaasa lüüa ja kaasa rääkida
- Paku ja küsi abi
- Inimesed peavad tundma, et nad kuuluvad mingisugusesse kogukonda - passiivsus ja soovimatus panustada - magalad
- On vaja luua ühine probleem või leida ühine vaenlane, et kogukonda ühendada
- Toetada algatusi ja ideid - “külahull”
- Vaja leida miski, mis kogukonnad ühtseks seob. Vaja tööd teha kogukondade loomisega.
- Mine üritusele, võta sõber/naaber kaasa. Iga liikme enda panus, et kogukonda tugevdada
- Kritiseerimise asemel panustada - kus viga näed laita, seal tule ja aita

24.03 Kolga-Jaani rahvamaja

Milline peaks piirkond olema 5 aasta pärast, et siin oleks hea elada?

- Piirkond on rikas looduse ja liigirikkuse poolest - see peab säilima. Teavitustöö liigirikkusest, matkaradade jms rajamine (nt Niilusoo) +1
- Tervise edendamine,
- Noorte perede juurdekasvu suurendamine.
- Mänguväljakute jms rajamine,
- Montessori metoodikad lasteaias ja koolis.
- Kergliiklusteede arendamine (Vissuvere-Järtsaare ring), liikumise harrastuse toetamiseks ja turvalisuse suurendamiseks
- Kõik see, mis alles, see peab säilima:
- Lasteaiad Kolga-Jaanis ja Leies, Kolga-Jaani põhikool
- Raamatukogud Kolga-Jaanis ja Leies ja laenutusvõimaluste laiendamine ka kohtadesse, kus raamatukogu pole (nt Kaavere, Oiu, Valma, Meleski).
- Leie ja Kolga-Jaani kogukonnamajad.
- Tänavavalgustus turvalisuse huvides.
- Vabatahtliku pääste säilimine - turvalisuse küsimus
- Beebide ujumistund
- Avalikud puhkekohad peavad jääma valla omandise ja olema kogukondadele vabalt kasutatavad (nt Ulge ja Valma)
- Kogukonnamajad võiks toimida kerksuskeskustena

- Valla toetus projektide jms kirjutamisel, et oleks generaatorid ja veevõtmise võimalus Sotsiaalne turvalisus - kogukondlik tegevus (märkamise, toetamine, areng)
- Kergliiklusteed (Oiu-Leie-Vaibla-Jõesuu), terviseedenduse ja sportimisvõimalused (vabaõhu jõusaalid jms)
- Tervishoiuteenuste arendamine ja kättesaadavamaks muutmine
- Kanalisatsioonitrass vajab uuendamist.
- Eakatele päevakeskus - mujal valdades on ja toimib.
- Kena ja kaunis elukeskkond. Piirkonna üldmulje ja haljastus vajab arendamist.
- Laululava pole.
- Hea kogukondlik koostöö.
- Tehisjärv võiks olla.
- Ilusad toidukapid koos külmikutega, et saaks söögikõlblikku toitu jagada (Põlvamaal on nt).
- Kriisinõustamine ja koolitused, et kogukonnad oleks vajadusel kriisiks valmis.
- Teenuskeskuse maja peaks säilima - ei tohiks ära müüa. See võiks jääda kogukonnale vajalikke teenuseid ja hüvesid looma. Pakub tööd ja tegevust piirkonnas.
- Kiire internet
- Noorte perede piirkonda meelitamine - nt Kolga-Jaani lähedal võiks olla elamumaa kruntideks jagatud, kommunikatsioonidega, et saaks tulla ja hakata kohe ehitama. (Tõrva vallas nt tehti - oli oksjon, väikelastega peresid eelistati).
- Meil on jõusaal, aga see võiks olla rohkem avatud, et saaks kasutada. Õhtuti pikemalt, nädalavahetustel, koolivaheajal, suvel jne. Võiks olla ka noortele juhendatud aeg.
- Rohkem olemasoleva infra ja taristu riskasutust, et kogukond saaks sellest maksimaalselt kasu.

Millised on võtmetegevused, et soovitud olukord saavutada?

- Regulaarsed kohtumised kogukonna ja vallavalitsuse vahel (kord kvartalis), et oleks piirkonna olukorrast ja vajadustest ülevaade.
- Valla ja kogukondade koostööd on vaja edendada (projektide koostamise oskused, toetusvõimalused jne). Kogukondade võimestamine.
- Kriisijuht valda (olemas)
- Rohkem teenuseid rahvamajadesse ja teenusmajja (käsitöö, keraamika, liikumine jms)
- Rahvamajad kogukonnamajadeks, mis on pikemalt avatud ja kogukonna aktiivses kasutuses. Vaja mõtteviisi muutust, et olekski kogukonnakeskus erinevate teenustega. Vald valmis panustama
- Ehitada välja Rahvamaja teine pool.
- Haljastaja piirkonda
- Päevakeskuse juht tööle
- Noorte perede piirkonda toomiseks vaja luua toetusvoor, meede vms
- Tehisjärv/tiik ja selle ümber elamukrundid krundid, mida noortele peredele müüa (Sama Tõrva valla näide)
- Hajaasustuse meetmed ei laiene noortele, kes renoveeritavas hoones sees ei ela. Vaja rohkem paindlikkust toetusmeetmele.
- Matkaradade väljaehitamine
- Kergliiklusteede võrgustiku laiendamine, alade laiendamine

- Elektriliini uuendamine
- Kogukonna aiamaa rajamine (mujal levinud praktika)

Kuidas saab kogukonna tasandil oma kogukonna arengusse panustada?

- Aktiivseid tegijaid on vähe, ülejäänud ei taha kaasa tulla
- Teeme juba niigi palju, rohkem ei jaksaks teha
 - ◆ Eakad juba väga aktiivsed (võimlemised, üritused)
 - ◆ Kogukonna kriisiteemade eestvedamine
 - ◆ Maanaiste Seltsi vedamine
 - ◆ 1 juuni lastekaitsepäev jne, jne
- Ülevallaline lumelükkamine ei tööta. Piirkondlik toomis paremini. Hanke korras leitud partner teeb allhankeid, ei tunne olusid jne.
- Seisame kogukonnana selle eest, et meie metsad ja looduskeskkond säiliks
- Olen aktiivne, märkan probleemi, kirjutan projekte
- Korraldan, panustan
- Kogukonna loomisesse ja hoidmisesse vaja panustada (sh ka valla tasemel)
- Tugevam side vallaga, et saaks kogukonnaga vajalikke kitsaskohti lahendada

25.03 Ramsi rahvamaja

Mida oleks vaja kogukonna heaolu kontekstis teha, et siin oleks 5 aasta pärast hea elada?

- Eakate kooskäimise koht peaks jääma. Kogume kuus korra regulaarselt, sünnipäevad, üritused jne. Ideaalis võiks erinevate tegevustega seoses tihedamini kohtuda, aga praktika näitab, et tihedamaks tegevuseks huvi ei ole.
- Õdus õueala, kus olla ja koguneda. Praegu seda ei ole
- Kohvik vms võiks vabaajakeskuses olla. Kunagi oli, aga kuna nüüd on pigem magala, siis ei ole inimesi
- Vabaajakeskus peaks jääma
- Kogukonna aiad - aiapidamise võimalused inimestele
- Kergliiklusteid oleks vaja - turvalisuse küsimus. Olemasolevaid kasutatakse väga aktiivselt ja tuleks edasi arendada.
- Teede korrashoid - korras teed = õnnelikud inimesed
- Ohutuse teema - bussijaama ja Turba tee rist - sebra oleks vaja näiteks. Pime, ei näe reaalselt liiklejaid
- Tegevusväljak noortele, lasteaialastele on olemas, aga noortele ei ole midagi.
- Poe taga väga tore kulgumägi, seda tuleks korras hoida ja edasi arendada ja valgustada.
- Coopi uue poega tuleb ehk ka kõnnitee ja valgustus
- Kauplus-kohvik
- Tuletõrje veevõtukohti oleks rohkem vaja
- Traditsioonilisi kogukonna ettevõtmisi, mis kogukonna kokku toob ja kogukonnatööd hoiab, võiks rohkem olla. Võiks olla ka jõulupuu jms.
- Avalik mänguväljak lastele, kes veel lasteaia ei käi. Kasvõi pink ja kiik vms
- Bussijaam/bussipeatus on kole. Palju häid näiteid mujal olemas
- Noortele peaks tegevused säilima ja nad võiks olla ka väärtustatud osa kogukonnast
- Ujumiskohtade korrastamine ja populariseerimine. Riituskabiin Sinialliku järve ääres vajab korrastamist

- Huvibuss, konteiner-noortekeskus mobiilse noortekeskuse osana
- Noortevolikogu teema väga oluline
- Rahvakultuuri kollektiivide olemasolu ja jätkusuutlikkus
- Välijõusaalide juurde juhendatud tegevused
- Kriisiteemadel ka oma maja inimeste koolitamine (rahvamajas nt)

Kuidas saab kogukonna tasandil oma kogukonna arengusse panustada?

- Ise ei ole algatajad - lööme kaasa, kui keegi algataks. Laupäevakud, talgus jms. Vaja kohalikule MTÜle vaja uus hoog anda.
- Heakorra hoidmine algab meist endist
- Naabrivalve - märkamine - ei pööra silmi ära, kui näen probleemi
- Koostada projekt kaasavasse eelarvesse noorte mänguväljaku jaoks
- Vaja leida tugevad eestvedajad
- Kutsude ellu traditsioonilised üritused (jaanipäev, vastlapäev, aastavahetus, lastekaitsepäev jne)
- Kohaliku MTÜ ellu äratamine - Mulgi arenduskeskuse all meede avanemas ja palju meetmeid veel (Leader jne)
- Noorte kaasamine kogukonna korrastamiseks ja kaunistamiseks (haljastus jne) - siis hoiavad ka
- Perede kaasamine - lapsed ja noored tulevad koos noortega
- Eakad on valmis tegutsema, aga neil ei ole eestvedajat